

BATASUNA BEHAR

Sevillarra eta gaztelaua ez dira berdin mintzatzen. Extremadura eta Aragoikoek ez dute berdin hitz egiten, ez eta Espainiako beste zenbait jendek ere, beren artean.

Baina bai batzuk ta bai besteak, idatzizko hizkuntza ofizial batek elkartzen ditu eta berdintzen. Hortxe, ofizial den hizkuntza batu batek elkarturik, batzen dira, elkar ulertzen dira, analitzen dira.

Zerbait kultura duenak ezin dezake «andaluzez» idatz, nahiz eta Granada edo Malagakoa izan, gaztelania* ofizialean baizik. Sendagile batek, periodista batek, abogadu batek, edozein karta idazlek..., edonork, Espainia barruan ofizial den gaztelaniaz egingen du. Hizkuntza batu horrexek batzen du Herri bat eta indartzen ere, kulturari dagokion aldetik.

Batasuna indarra da, eta indarra osasuna. Osasunean dago hizkuntza baten iraupena. Hizkuntza erabili egin behar da, eta indartsu erabili gainera. Herrialde* bakoitzak bere hizkera molde berezia izaten du, baina idatzizko hizkuntza bakar bat, horixe, batua, denontzat berdina izango dena. Hauzo eta hiri-berbeta bereziek, diren bezala berdin jarrai lezakete, bakoitza bere molde zahar eta jatorrean ahoz aho bizi izanez. Baina idatzi? Idatzi, denek hizkera enbor* berdin batean.

Ikus nola, bai katalanak bai galiziarrek bai eta euskaldunok ere, beste edozein erdaldun bezala, Espainian ofizial den gaztelaniazko hizkuntza bakar horretan, espainol hizkuntza batu horretan, idatzera jarriak garen. Begira nola, bakoitzaren berezitasun guztien gainetik elkartzen gaituen eta batzen gaituen erderazko hizkuntza ofizial horrek. Elkarren artean ulerbide dugun mintzakera bakarra zaigu.

Nahi ta nahi ez, euskaldunok euskera batu bat behar dugu, euskaldun denontzat berdina izango zaigun euskera batu bakarra, bakoitzaren herrizulo hizkeratik at* benetan ulerbide izanen zaiguna, euskaldun denontzako Euskera Ofiziala.

Betelu Nafarroako neska gazte bat Bilboko restaurant inportante batera neskame, kamarera, joana da. Han, Bizkaiko beste neskame euskaldun batzuk aurkitu ditu. Lehenengo, euskaldunak direla ta, euskeraz hasi dira; baina ezin elkar ulertu eta azkenean hona hemen neskame berri horrek eskatua: «Por favor, habládme en castellano, pues así nos entenderemos mejor».

Mila eta mila aldiz gertatzen zaigu Euskal Herrian horrelako joera negargarria.

Behin batean, aspaldi da, Santimamiñeko leze edo koba ikustera joan ginelarik, tolosar anaia bi gurekin zihoazen, eta, giltza-etxeokokin hizketan egin nahirik, ez zuten tolosar hauek ezer ulertzen eta erderaz ere ari* ziren; baina gu atzerago gentozen eta zoragarri jo genuen aurrera. Tolosarrek «tolosar» zikiten, baina horixe bakarrik. Gezurra dirudien arren, bataren eta bestearen erdian interprete bezala egin behar izan genuen eibartarrok, denok euskaldunak izanda!

Bai tolosar eta bai beteluar hori bezala, maiz ikusi ditugu euskaldunak, beren euskalkien ezberdintasunak eraginik, elkartzen dituen eta ulertarazten dituen hizkuntza bakar bati heltzen: erderari.

Zer esan, idazten jarri beharra izaten dugunean? Zela* idatz hau? Nola adieraz beste hori? Zer modutan ulertuko ote daut? «Hobe izanen diat erderaz egin eta kito, hori bai seguru dela». Ai, euskaldun denok euskera batu batean idazten bagenek; ai, geure hizkera modu berezi bakoitzaren gainetik Euskera Ofiziala bagenu..., beste kuku batek joko luke.

Batasuna martxan dago. Ez dago geldi egoterik. Ez dago Herri analfabetuaren eskutan jartzerik, gure herri elbarria* analfabetua baita* bere hizkuntzan. Okerrak egingen dira, eztabaidak izanen dira, iskanbilak sorraraziko ditu euskera batu horri buruz egin nahi den bideak; zuzenketak egin beharra izanen da, ekipo baten lana izan beharko da besteok gidatuko gaituena; baina, dena dela, Euskera Ofizial bakar bat behar du Euskal Herriak.

Denok ikasi beharra izanen dugu. ANAITASUNA-k berak ere euskera batu hori hartuz, jo beharko luke aurrera, eta, pixkanaka pixkanaka, bizkaitar irakurleok ere ikasbidean jarri. Ikasi nahi dogunok sobera dakigu aldatz gora izanen dela; baina, euskera bakar eta ofizial batu bat behar dugularik, sport izpiritu batez ekingo diogu. Ez dezakegu elkar ulertu ezinean jarrai, sarri askotan baitirudi* euskaldunok estranjeruak garela, geure artean elkar ulertu ezinik.

Batasuna behar. Alfabetatze lanak euskera batu batean egin ahal izango direnean, andereño eta irakasleek euskera batu horretan irakats dezaketenean, ikastoletan euskera bateratu horretantxe ikas daitekeenean, elkarri euskera «bakar» batean idatz diezakeogunean, denontzako ulerbide bakar zaigunean..., orduan, ba dirudi, bai, euskera biziko dela.

Batasuna behar.